

דיני משפחה - תרגול

יצירת נישואין – כושר וצורה

נישואין פרטיים

29/1/06

עו"ד דוד שאוה - תרגול דיני משפחה תשס"ו

1

יצירת נישואין – כושר וצורה

הכושר להנשא –

היכולת של האדם לשנות את מצבו מסטטוס של רווק לנשוי.
שאלת הכושר להנשא נבחנת עפ"י הדין הדתי.
הדין האזרחי יכול להגביל את החירות להנשא.

דוגמאות להיעדר כושר מוחלט:

קטין, אשה יהודיה הנשואה לגבר יהודי, אצט שאינו בר זעט.

דוגמאות להיעדר כושר יחסי:

אח עט אחותו (יהודיט), בת עט אביה (יהודיט).

דוגמאות לנישואין בהם יש כושר להנשא אך הנישואין אסורים (לפי הדין הדתי):

כהן ואערה (יהודיט), ממלך עט מי שאינו ממלך (יהודיט).

מחלף אערה אחת אערה אחת (יהודיט).

אשה נערה אערה אסורה אערה אערה (יהודיט).

חייבי
כריתות

חייבי
לאווין

יצירת נישואין – כושר וצורה

צורת הנישואין –

אופן עריכת הנישואין. השיקולים לעריכת הנישואין עפ"י המסגרת הקבועה הינם: עדות על גמירת הדעת של הזוג ושיקולים של תקנת הציבור (דתית ואזרחית).

נישואין פרטיים שאינם כדמו"י

ע"א 450/70 רוגוזינסקי נ' מ"י – זאג יהודים ישראלים נשאן בטקס
נישואין עפ"י המשפט המקובל האנאלי

ע"א 373/72 טפר נ' מ"י – יהודי ישראל ונוצרית שווייצרית נשאן
בטקס נישואין אפי' המשפט המקובל האנאלי

29/1/06

עו"ד דוד שאוה - תרגול דיני משפחה תשס"ו

נישואין פרטיים כדמו"י

בהתקיימת *של* אלו תנאים מצברים יוכלו בני
זוג שניאו בנישואין פרטיים כדמו"י לזכות בסכום
של פישוט המסרז הפנימי?

לזוג יש מניעה הלכתית להנשא.
מיצוי הליכים לפני שהגיעו לבג"ץ.
הנישואין תקפים מבחינה הלכתית
ולו מספק.

דיני משפחה - תרגול

נישואים אזרחיים

29/1/06

עו"ד דוד שאוה - תרגול דיני משפחה תשס"ו

נישואים אזרחיים – יחס הדין הדתי

קידושי ביאה

"אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות"

חשש קידושין – ספק נישואין

עילת גירושין "אוטומטית"

חיוב בגט לחומרא -

(נפסקות הזכויות הנובעות מן הנישואין עפ"י הדין העברי)

נישואים אזרחיים – יחס הדין האזרחי

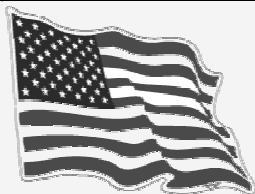
3 גישות שונות לבחינת תוקף נישואים אלפתיים:

1. גישת השופט פורת בפס"ד בורוכוביץ (ע"מ 1044/99) – גישת פרופ' שאוה –
הכושר להנשא וצורת הנישואין נבחנים עפ"ד דין מדינת האזרחות.
לגבי אזרחים ישראלים – הדין הדתי (סימן 1)51 (לדבה"מ), לגבי אזרחים זרים – דין
ארץ אזרחותם (סימן 2)64 (לדבה"מ).

גישת השופט ויתקון בפס"ד סקורניק (ע"א 191/51) – "הגישה האנגלית" –
שאלת הכושר להנשא נבחנת לפי דין מקום מושבם של הצדדים. צורת הנישואין
נבחנת לפי דין מקום עריכת הטקס.

3. גישת השופט זוסמן בפס"ד פונק שלזינגר (בג"ץ 143/62) – "הגישה האמריקאית" –
שאלת הכושר להנשא וצורת הנישואין נבחנות לפי דין מקום עריכת הטקס.

נישואים אזרחיים – רישום במשרד הפנים

בג"ץ 143/62 פונק שלזינגר נ' שר הפנים –

לפקיד המרשם אין שיקול דעת וצריך לרשום כל זוג שהתחתן
בנישואים אזרחיים ומציג בפניו תעודת נישואין רשמית.
עצם הרישום במשרד הפנים אינו מהווה ראיה לכך שהנישואין
תקפים (ראו גם ס' 3 לחוק מרשם אוכלוסין).

נישואים אזרחיים –

זכויות שנובעות מן הנישואין ביחסים הפנימיים בין בני הזוג

ענייני רכוש, ענייני ירושה –

אם הנישואין תקפים (נבחן עפ"י הגישות השונות) ייחשבו כנשואים לעניין החוקים הרלוונטים. אם לאו – עדיין יוכלו להיחשב בגדר "ידועים בציבור".

מזונות בן זוג –

2 (א). אדם חייב במזונות בן זוגו לפי הדין האישי החל עליו
17. (א) על חובת מזונות בין בני-זוג יחול דין מקום מושבם של בני-הזוג, ואם אין להם מקום מושב משותף, דין מקום מושבו של החייב

במועד הגשת התביעה
(ע"א 395/77 שם טוב נ' שם טוב)

נישואים אזרחיים – מזונות בן זוג – סיטואציה I

לאג יהודים התחתנו בנישואים אזרחיים בחו"ל שם שהיו תושבי
ואזרחי אותו מקום ואח"כ עלו לארצה והופכים להיות אזרחים
ישראלים.

לפי כל 3 הגישות הנישואים תקפים

הבעייתיות: דין מקום מושבו של החייב במזונות הוא ישראל ← הבעל חייב במזונות
אשתו עפ"י הדין הישראלי הוא הדין הדתי עבור אזרחים מקומיים ← הבעל יהודי
ולכן הדין הוא הדין העברי ← הדין העברי לא מכיר בנישואין ולא מעניק מזונות
לאשה.

הפתרון (חלקי): ע"א 566/81 שמואל נ' שמואל – "החלה פיקטיבית". נבחן את תוקף
הנישואין עפ"י הדין האזרחי (לפי 3 הגישות) אך את החיוב במזונות נבחן תוך יציאה
מנקודת הנחה כי הנישואים תקפים גם לפי הדין הדתי (אם תקפים עפ"י הדין
האזרחי).

הקושי: תביעת הגירושין היא בסמכות ייחודית בבד"ר ← חיוב בגט ← אין מזונות.
עו"ד דוד שאוה - תרגול דיני משפחה תשס"ו

29/1/06

12

נישואים אזרחיים – מזונות בן זוג – סיטואציה II

*זאג יהאזיס אלרחי ותושבי מצירת ישראל נוסעים לחו"ל
ואתחתניס עם בנישואים אלרחיים ואח"כ חוזרים לארץ.*

הבעייתיות: לפי הגישה הראשונה לבחינת תוקף הנישואין (גישת פרופ' שאוה)
הנישואין לא תקפים ← אי אפשר לבצע "החלה פקטיבית" אם מסתמכים
על גישה זו.

הפתרון: רע"א 8256/99 פלונית נ' פלוני (הערעור על פס"ד בורוכוביץ) –
"מזונות אזרחיים". מזונות מכח עילות חוזיות לזוגות שנשאו בנישואים
אזרחיים ולגביהם לא ניתן לבצע "החלה פקטיבית".

